Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro zahraniční věci

2025/2256(INI)

06.02.2026

NÁVRH ZPRÁVY

o zprávě Komise o Turecku za rok 2025
(2025/2256(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodaj: Nacho Sánchez Amor

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....9

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ 10

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o zprávě Komise o Turecku za rok 2025

(2025/2256(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na závěry Evropské rady ze dne 17. a 18. dubna 2024, 30. června 2023, 23. června 2022, 24. června 2021 a 12. prosince 2019 a na všechny předchozí příslušné závěry Rady a Evropské rady,

– s ohledem na členství Turecka v Radě Evropy a v NATO,

– s ohledem na dohodu mezi Evropskou unií a Tureckou republikou o zpětném přebírání neoprávněně pobývajících osob[1] („dohoda mezi EU a Tureckem o zpětném přebírání osob“),

– s ohledem na prohlášení členů Evropské rady ze dne 25. března 2021 o Turecku,

– s ohledem na prohlášení EU a Turecka ze dne 18. března 2016 vydané Radou a 29. listopadu 2015 vydané Evropskou radou,

– s ohledem na rámec EU pro jednání s Tureckem ze dne 3. října 2005,

– s ohledem na prohlášení vydané Evropským společenstvím a jeho členskými státy dne 21. září 2005 v návaznosti na prohlášení, které Turecko učinilo při podpisu dodatkového protokolu k ankarské dohodě dne 29. července 2005,

– s ohledem na závěry Rady z 11. prosince 2006 a 6. března 2020 a na závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady v Kodani ve dnech 21.–22. června 1993, známé rovněž jako kodaňská kritéria,

– s ohledem na závěry zasedání Rady ze dne 16. prosince 2025, 17. prosince 2024 a 12. prosince 2023 o rozšíření,

– s ohledem na mezinárodní mořské právo a na Úmluvu Organizace spojených národů o mořském právu (UNCLOS),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 4. listopadu 2025 nazvané „Sdělení o politice rozšíření EU pro rok 2025“ (COM(2025)0690), doprovázené pracovním dokumentem útvarů Komise nazvaným „Zpráva o Turecku za rok 2023“ (SWD(2024)0756),

– s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 06/2024 ze dne 24. dubna 2024 nazvanou „Nástroj pro uprchlíky v Turecku – Přínosný pro uprchlíky i hostitelské komunity, není však zatím zajištěn jeho dopad a udržitelnost“,

[1] Úř. věst. L 134, 7.5.2014, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/252/oj.

– s ohledem na společné sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 29. listopadu 2023 (JOIN(2023)0050) a 22. března 2021 (JOIN(2021)0008) o aktuálním stavu politických, hospodářských a obchodních vztahů mezi EU a Tureckem,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 25. září 2025 s názvem „Devátá výroční zpráva o nástroji pro uprchlíky v Turecku“ (COM(2025)0517),

– s ohledem na základní zásady mezinárodního práva a na Chartu Organizace spojených národů, na dohody na vysoké úrovni mezi vedoucími představiteli obou společenství na Kypru z roku 1977 a 1979 a na příslušné rezoluce Rady bezpečnosti OSN o Kypru, včetně rezoluce 186 (1964) ze dne 4. března 1964, která potvrzuje svrchovanost Kyperské republiky, rezoluce 550 (1984) ze dne 11. května 1984 o separatistických akcích na Kypru, rezoluce 789 (1992) ze dne 25. listopadu 1992 a rezoluce 2537 (2020) ze dne 28. července 2020 o mírových silách OSN na Kypru (UNFICYP),

– s ohledem na článek 46 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv, v němž se smluvní strany zavazují, že se budou řídit konečnými rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve všech případech, jichž jsou stranami, a tudíž na povinnost Turecka provést všechny rozsudky tohoto soudu,

– s ohledem na příslušná usnesení Výboru ministrů Rady Evropy,

– s ohledem na prohlášení č. 12 (2025) Kongresu místních a regionálních orgánů Rady Evropy ze dne 27. března 2025 nazvané „Odvolání starostů v Turecku“,

– s ohledem na zprávu přijatou Benátskou komisí Rady Evropy na svém zasedání ve dnech 9. a 10. října 2025 o dopadu předběžného zadržení starostů na výkon místní demokratické správy,

– s ohledem na světový index svobody tisku 2025, který vydala organizace Reportéři bez hranic,

– s ohledem na index vnímání korupce z roku 2024, který vypracovala organizace Transparency International,

– s ohledem na dokument Mezinárodního měnového fondu (MMF) ze dne 22. listopadu 2025 nazvaný „Turecká republika: závěrečné prohlášení útvarů Komise o pracovní cestě podle článku IV v roce 2025“,

– s ohledem na prohlášení UNESCO ze dne 10. července 2020 o Hagia Sofia a na příslušné rozhodnutí Výboru pro světové dědictví UNESCO 44 COM 7B.58 (2021) a rozhodnutí 45 COM 7B.58 (2023) o historických částech Istanbulu přijaté na jeho 44. a 45. zasedání,

– s ohledem na všechna svá předchozí usnesení o Turecku,

– s ohledem na své usnesení ze dne 29. února 2024 o prohloubení integrace EU s ohledem na budoucí rozšíření[2],

[2] Úř. věst. C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.

– s ohledem na svá usnesení týkající se Kypru,

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A10-0000/2025),

A. vzhledem k tomu, že Turecko je i nadále kandidátem na vstup do EU a že členství v EU zůstává opakovaně deklarovaným politickým cílem turecké vlády, ačkoli se stále více odchyluje od hodnot a zájmů EU;

B. vzhledem k tomu, že ve své poslední zprávě o pokroku za rok 2025 Komise opět konstatovala, že v Turecku dochází k vážnému poklesu úrovně v oblasti právního státu a ke zhoršování situace v oblasti lidských práv, a vznesla otázky ohledně dodržování základních demokratických zásad;

C. vzhledem k tomu, že v posledním období došlo v Turecku k výraznému zhoršení místní demokracie;

D. vzhledem k tomu, že Turecko je členem Rady Evropy, a je proto vázáno rozsudky Evropského soudu pro lidská práva;

E. vzhledem k tomu, že v Turecku probíhá politický proces nazvaný „Turecko bez terorismu“, jehož cílem je ukončit politické násilí a konflikt s kurdskými skupinami;

F. vzhledem k tomu, že kromě přístupového procesu je zapotřebí konstruktivní spolupráce ve vztazích mezi EU a Tureckem;

G. vzhledem k tomu, že Turecko nadále hostí jednu z největších uprchlických komunit na světě;

H. vzhledem k tomu, že soulad Turecka se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU dosáhl historického minima 4 %;

I. vzhledem k tomu, že obchodní vztahy mezi EU a Tureckem jsou obzvláště rozsáhlé, že Turecko je pátým největším obchodním partnerem EU a EU je největším obchodním partnerem Turecka;

Odhodlání přistoupit k EU

1. znovu potvrzuje, že oceňuje dlouhodobou aspirace turecké občanské společnosti o přistoupení k Evropské unii, přestože pokrok je stále nedostatečný;

2. zdůrazňuje normativní a netransakční povahu procesu přistoupení k EU, který je podmíněn splněním kodaňských kritérií a není vázán žádnou lhůtou;

3. s politováním konstatuje, že navzdory opakovaným prohlášením turecké vlády, v nichž se opětovně zavázala k dosažení členství v EU, nebyly vyřešeny vážné obavy týkající se nedostatků ovlivňujících proces přistoupení; považuje to za jasný signál, že turecká vláda není skutečně odhodlána oživit proces přistoupení;

4. vyzývá tureckou vládu, aby přešla od slov k činům a odstranila přetrvávající nedostatky v oblasti právního státu a základních svobod;

5. opakuje nicméně, že i když je proces přistoupení od roku 2018 na mrtvém bodě, Turecko je stále strategickým partnerem a spojencem NATO a zemí, s níž má EU komplikované vztahy v oblasti bezpečnosti, obchodu, hospodářství a migrace;

6. je hluboce znepokojen mlčením ostatních orgánů EU a mnoha členských států EU tváří v tvář erozi právního státu v Turecku;

Jádro procesu přistoupení: demokracie, právní stát a základní práva

7. vyjadřuje vážné znepokojení nad pokračujícím závažným narušením právního státu a nezávislosti soudů v Turecku v rámci hluboce zakořeněného autoritářského výkladu prezidentského systému;

8. vyjadřuje politování nad rozsáhlým používáním dvojího metru v soudnictví;

9. naléhavě znovu vyzývá Turecko, aby plně provedlo všechny rozsudky Evropského soudu pro lidská práva v souladu s článkem 46 ESLP a v souladu s bezpodmínečnými povinnostmi vyplývajícími z článku 90 turecké ústavy;

10. je hluboce znepokojen narůstající ústavní krizí v Turecku způsobenou tím, že obecné soudy odmítají respektovat závazné rozsudky Ústavního soudu nebo jiná rozhodnutí příslušných vyšších soudních instancí;

11. vyjadřuje politování nad pokračujícími útoky na politické strany a členy opozice, kteří jsou i nadále vystaveni rostoucímu tlaku; znovu důrazně odsuzuje pokračující zadržování Ekrema İmamoğlua z Republikánské lidové strany (CHP) a jeho odvolání z funkce primátora města Istanbul;

12. je vážně znepokojen dalším zhoršováním stavu místní demokracie v Turecku; důrazně odsuzuje odvolání a zatčení 28 zvolených starostů z opozičních stran a desítek místních úředníků, jakož i nahrazení jedenácti starostů zmocněnci jmenovanými vládou;

13. nadále odsuzuje pokračující stíhání, cenzuru a pronásledování novinářů a nezávislých sdělovacích prostředků;

14. je i nadále hluboce znepokojen situací v oblasti práv žen, zejména vysokou mírou genderově podmíněného násilí a feminicidy v Turecku;

15. nadále odsuzuje pokračující porušování základních práv osob LGBTI+ a jejich nedostatečnou ochranu v Turecku;

16. vyjadřuje uznání tureckým orgánům a politickým stranám za jejich úsilí v rámci probíhající iniciativy „Turecko bez terorismu“; lituje však, že turecká vláda nepřijímá včasná a rozhodná opatření*;*

Sociálně-ekonomické reformy a reformy udržitelnosti

17. vítá pokračující program tureckých orgánů týkající se makroekonomické stabilizace a reforem a jejich závazek snížit inflaci a zároveň chránit růst;

18. konstatuje, že další narušování právního státu a právní jistoty bude mít nevyhnutelně dopad na důvěru investorů a na ekonomiku;

19. vyzývá turecké orgány, aby plnily mezinárodní závazky Turecka v oblasti boje proti korupci, zejména Úmluvu OSN proti korupci a příslušné úmluvy Rady Evropy;

Regionální spolupráce a dobré sousedské vztahy

20. opětovně Turecko oceňuje za to, že přijalo přibližně 2,7 milionu uprchlíků, z toho 2,3 milionu Syřanů v režimu dočasné ochrany;

21. vítá pokračující dialog mezi Řeckem a Tureckem, který může podpořit konstruktivní prostředí a další zmírnění napětí ve východním Středomoří;

22. důrazně potvrzuje, že jediným řešením problému Kypru je spravedlivé, komplexní, stabilní a demokratické urovnání v dohodnutém rámci OSN na základě dvouzónové federace sdružující dvě komunity, s jednotnou mezinárodní právní subjektivitou, jednotnou svrchovaností, jednotným občanstvím a politickou rovností;

23. zdůrazňuje, že klíčový význam má posílení spolupráce mezi EU a Tureckem v otázkách globální bezpečnosti, zejména s ohledem na měnící se geopolitickou situaci a potenciální změny v zahraniční politice USA;

24. vyjadřuje politování nad nízkou mírou souladu Turecka se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU (SZBP), která klesla z 6 % v roce 2024 na rekordně nízká 4 % v roce 2025;

Širší vztahy mezi EU a Tureckem

25. znovu opakuje své pevné přesvědčení, že kromě procesu přistoupení, který je v současné době kvůli nedostatečným demokratickým reformám na mrtvém bodě, je Turecko zemí strategického významu; zdůrazňuje, že je důležité udržovat konstruktivní dialog a prohlubovat spolupráci v oblastech společného strategického zájmu;

26. podporuje prohloubení agendy v oblasti propojení s Tureckem, pokud jde o energetiku, dopravu, digitální technologie a mezilidské kontakty, jako příklad vhodné pragmatické a vzájemně prospěšné spolupráce s potenciálem upevnit mír a stabilitu v regionu;

27. opakuje svůj názor, že je zapotřebí modernizovat celní unii EU, zejména s ohledem na současnou geopolitickou situaci; zdůrazňuje, že aby Parlament na konci procesu vyslovil souhlas, musela by být taková modernizace založena na striktních podmínkách týkajících se lidských práv a základních svobod, dodržování mezinárodního práva a dobrých sousedských vztahů;

28. vítá pokrok, jehož bylo nedávno dosaženo při usnadňování mobility tureckých občanů směrem do EU prostřednictvím stupňovitého rámce pro víza; vyzývá tureckou vládu, aby se zabývala zbývajícími překážkami, které brání obnovení dialogu o liberalizaci vízového režimu;

Možnosti dalšího rozvoje vztahů mezi EU a Tureckem

29. opakuje svůj názor, že turecká vláda nepřijala nezbytná opatření k odstranění zásadních demokratických nedostatků, které v zemi panují, a proto se stále domnívá, že proces přistoupení Turecka k EU nelze za současných okolností obnovit, a to navzdory

nedávným výzvám příslušných představitelů turecké opozice, kteří prosazují obnovení spolupráce;

30. nadále naléhavě vyzývá tureckou vládu, jakož i orgány a členské státy EU, aby nad rámec pozastaveného procesu přistoupení a na základě příslušných závěrů Rady a Evropské rady a stanovených podmínek pokračovaly v úsilí o užší, dynamičtější a strategičtější partnerství;

31. naléhavě žádá všechny ostatní orgány EU a členské státy, aby se aktivně zapojily do řešení úpadku demokratických standardů v Turecku;

32. opakuje, že je v nejvyšší míře připraven zachovat podporu nezávislé občanské společnosti v Turecku;

°

° °

33. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Jde o druhou zprávu v tomto volebním období o pokroku Turecka jako kandidátské země na členství v EU. Zpráva hodnotí současný stav a nejnovější vývoj, pokud jde o pokrok Turecka na cestě k přistoupení k EU a také o širší vztahy mezi EU a touto zemí. Přístupová jednání s Tureckem zůstávají od roku 2018 v souladu se závěry Evropské rady na mrtvém bodě. Zpráva tvrdí, že navzdory nedávným prohlášením turecké vlády o jejím závazku k členství v EU, je propast mezi hodnotami a normativním rámcem EU, které jsou jádrem procesu přistoupení, v posledním období i nadále neřešena, neboť přetrvávají zákony a opatření zaměřené na omezení právního státu a základních práv. Zpráva znovu vyzývá k ukončení neustálých útoků na práva členů opozice a odsuzuje zejména situaci Republikánské lidové strany CHP a jejího prezidentského kandidáta Ekrema İmamoğlua, obránců lidských práv, právníků, novinářů, umělců, akademických pracovníků a aktivistů občanské společnosti a dalších. Zpráva je velmi kritická, pokud jde o mlčení ostatních orgánů EU a mnoha členských států EU tváří v tvář erozi právního státu v Turecku, a vyzývá je, aby v tomto ohledu vystupovaly aktivněji. Vzhledem k tomu, že turecké orgány nezlepšily situaci v zemi, v níž dochází k úpadku demokratických standardů, zpráva na závěr uvádí, že Parlament nemá jinou možnost než zopakovat, že proces přistoupení Turecka k EU nemůže být za současných okolností obnoven. Zpráva naléhavě vyzývá tureckou vládu a orgány a členské státy EU, aby pokračovaly v úsilí o navázání užšího, dynamičtějšího a strategičtějšího partnerství, a to i nad rámec v současnosti zmrazeného procesu přistoupení.

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ

Zpravodaj v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašuje, že do své zprávy zahrnul podněty k záležitostem týkajícím se předmětu spisu, které při vypracovávání návrhu zprávy obdržela od zástupců zájmových skupin spadajících do oblasti působnosti interinstitucionální dohody o povinném rejstříku transparentnosti[1] nebo představitelů orgánů třetích zemí, včetně jejich diplomatických misí a velvyslanectví:

1. Zástupci zájmových skupin spadající do oblasti působnosti interinstitucionální dohody o povinném rejstříku transparentnosti
European Commission - DG ENEST
European External Action Service (EEAS)
Delegation of the European Union to the Republic of Türkiye
European Committee of the Regions
Council of Europe
Ambassador of Spain to the Republic of Türkiye
Ambassador of France to the Republic of Türkiye
Ambassador of Denmark to the Republic of Türkiye
Embassy of Germany to the Republic of Türkiye
Permanent Representation of Greece to the EU
Permanent Representation of the Republic of Cyprus to the EU
UNHCR
UNICEF
EUROCITIES
The German Marshal Fund (GMF)
Carnegie Endowment for International Peace - Carnegie Europe
Turkish Industry and Business Association (TÜSİAD)
Antalya Industry & Business Association (ANSİAD)
Human Rights Association (İHD)
Human Rights Watch
Amnesty International
European Women’s Lobby
Reporters Without Borders (RSF)
International Press Institute (IPI)
Committee to Protect Journalists (CPJ)
International Federation for Human Rights (FIDH)
EuroMed Rights
Article 19
Friedrich Ebert Stiftung
Istanbul Political Research Institute (IstanPol)*
European Turkish Trade & Investment Council (ETTIC)*
Istanbul Bar Association*

[1] Interinstitucionální dohoda z května 2021 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o povinném rejstříku transparentnosti (Úř. věst. L 207, 11.6.2021, s. 1, http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

Union of Turkish Bar Associations*
Human Rights Joint Platform (IHOP)*
KAOS GL*
Media and Law Studies Association (MLSA)*
Civic Space Studies Association (CSSA)*
Saturday Mothers*
Women's Coalition of Turkey*
Freedom of Expression Association*
Association for Monitoring Equal Rights (AMER)*
Hrant Dink Foundation*
* *Organization based in Türkiye*
2. Představitelé orgánů třetích zemí, včetně jejich diplomatických misí a velvyslanectví
Ministry of Foreign Affairs of Türkiye
Ministry of Treasury and Finance of Türkiye
Ministry of Interior of Türkiye
Permanent Representation of the Republic of Türkiye to the EU
Grand National Assembly of Türkiye
Istanbul Metropolitan Municipality
Ankara Metropolitan Municipality
Muğla Metropolitan Municipality
Human Rights and Equality Institution of Türkiye (TİHEK)
Justice and Development Party (AK Party)
Republican People's Party (CHP)
Peoples' Equality and Democracy Party (DEM Party)
Nationalist Movement Party (MHP)
The Good Party (IYI)

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodaje.

Pokud jsou na seznamu uvedena jména, funkce, případně jména i funkce fyzických osob, zpravodaj prohlašuje, že příslušné fyzické osoby byly seznámeny s prohlášením Evropského parlamentu o ochraně osobních údajů č. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), které stanoví podmínky platné pro zpracování jejich osobních údajů a práva související s tímto zpracováním.